

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ad Leonem X. Pontificem Maximvm

[Straßburg], 1519

VD16 L 3409

Corollarivm Secvndvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34717

DE PŒNITENTIA.

Aug. cum Apostolo dicit, Per legem cognitio peccati, ut gratia donetur & impetretur. Accipe simile. Gentiles olim idola sua rogabant, & fiebat quod petebatur. Et avarus confidit in diuitias suas, & fit sicut uult, quantomagis ille uerus & bonus deus non sinit se frustra rogari & in se confidi.

COROLLARIUM PRIMUM.

Contritio uera non est ex nobis, sed ex gratia dei, ideo desperandū de nobis, & ad misericordiam eius confugiendū.

COROLLARIUM SECUNDUM.

Contritio incipit in pœnitente, sed non cessat per totā uitam usq; ad mortem, & non (ut multi putant) durat per horā confessionis duntaxat. Ecce sic habes, quō intelligas quod illi dicunt, oportere pœnitere in charitate, & cum bono proposito, quantū deus auxiliū gratiæ dederit. Nullus debet sacerdoti respondere se esse contritū, nec sacerdos requirere, nisi quod potest dicere, Nescio an sim contritus, Rogo tamen dominū atq; confido me sua gratia contritum, & quotidiē magis conterendum. Hæc de prima parte.

SECUNDA pars est cōfessio sacramentalis, & hic duo sunt notanda. Primū, ut nullo modo præsumas confiteri peccata uenialia, sed nec omnia mortalia, quia impossibile est, ut omnia mortalia cognoscas. Ad impossibile autem nemo obligatur. Vnde in primitiua ecclesia solum manifesta mortalia cofitebantur, ut patet prima Corinth. v. c. Si quis inter uos est fornicator aut avarus, aut idololatra, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum huiuscemodi nec cibum sumere. & illud Gal. v. cap. Manifesta sunt opera carnis &c. Vnde multi confitent, in quinque sensibus, septem donis, septem sacramentis, octo beatitudinibus, & alijs multis distinctionibus peccatorū, uelut id curantes, ut nullū peccatum non cofiteantur, cum tamen inter ea quandoq; nullum uel uix ueniale sit peccatū, & fatigant frustra sacerdotem, perduntq; tempus, ac alijs sunt impedimento. Ideo duplici sis confiten

M. LUTHERI SERMO

di modo instructus. Vno quo sacerdoti oia manifeste mortalia confitearis, quanquam difficile sit discerni mortalia a uenialibus, nisi sint in opere manifesto, aut euidenti consensu cordis, ut maledictio, furtum, homicidium, luxuria, detractio, ira, amaritudo &c. Alio, quo deo confitearis reliqua omnia, imo cum b. lob dicas. Verebar omnia opera mea, sciens quonia non parcis delinquenti. Et Psal. xviiij. Delicta quis intelligit ab occultis meis munda me domine. Nam nulla sunt opera nostra etiam bona, quin sint peccata damnabilia, si deus in iudicium intret nobiscum. Sic dicit Psal. cxliiij. Non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo ois uiuens. Item, Omnis homo mendax &c. Sola uero ista, confessione humili, & oratione nobis ignoscuntur & fiunt meritoria. Vnde & iussit nobis ut oremus, Dimitte nobis debita nostra. Quo circa dum uolumus omnia pure confiteri, nihil aliud facimus quam quod misericordiae dei nihil uolumus relinquere ignoscendum, nec confidere in eum, sed in confessionem nostram cupimus, ac per hoc uolumus securi esse, nec iudicium eius timere, cum tamen ei beneplacitum super timentes eum, & in eis qui sperant super misericordiam eius. Hac ideo dixi, ut sitis praemoniti atque praemuniti in hora mortis, ubi diabolus non solum mortalia occulta opponet, & magnificabit, sed ex uenialibus, imo ex bonis operibus faciet non nisi horrenda peccata, & totam uitam perditissimam ac damnabilem ostendet, ut scias quod facias scilicet, ne tunc dicas. Heu utinam essem confessus, aut tempus haberem confitendi, ne forte desperas quod ipse cupit, sed confide & dicas. Scio quod omnis uita mea est damnabilis si iudicetur, sed dominus iussit, non in mea uita, sed in sua misericordia confidere, sicut ait, Confide fili remittuntur tibi peccata tua. Psal. lxxij. Quoniam melior est misericordia tua super uitas. Sic enim B. Bernardus, Cum aliquando mori se crederet, perdidit tempus meum, quia perdidit uixi, nec habeo, nisi quod cor con-

tristum & humiliatum deus non despiciet. Sic sic timor iudicij humiliabit te, sed spes misericordiae exaltabit humiliatū.

¶ Secundum, uide ne ullo modo te cōfidas absolui propter tuā contritionem. Sic em̄ super te & tua opera cōfides, id est pessime præsumes, sed propter uerbū Christi, qui dixit Petro, Quodcūq; solueris super terram, solutū erit & in cœlis. Hic inquam confide, si sacerdotis obtinueris solutionem & crede fortiter te absolutū, & absolutus uere eris, quia ille non mentitur quicquid sit de tua contritione. Nam sic non crederes sententiæ pronuntiatae super te a deo qui mentiri non potest, ac sic te ueracem & ipsum mendacem faceres, Nam sententiā illa debet esse rata & certa. Ideo multo magis tibi hic uidendū quomodo nihil huic fidei desit, q̄ cæteris omnibus, imo est per impossibile, quod confessus nō sit contritus, aut sacerdos nō serio, sed ioco absoluat, Si tamen credat sese absolutum, uerissime est absolutus. Tanta res est fides, & tam potens uerbū Christi. Damnabunt itaq; qui nolunt confidere sese absolutos, donec certi sint se satis contritos, Et super harenam, nō super Petram uolunt domū conscientiae suae aedificare. Sic legitur in Ecclesiastica historia, quod B. Athanasius ludens cum pueris baptizauit eos, sicut uiderat fieri a sacerdotibus, & baptizatos iudicauit B. Alexander episcopus. Item quidā minus illudens baptizari uoluit ad placendū imperatori, & inter ludendū, uiso angelo cū libro, credidit, & eo ipso ludicro baptismo uere est baptizatus. Quare plus est a confitente requirendū, an credat absolui, quā an sit uere contritus, sicut Christus a cæcis quaesuit, Creditis me posse uobis hoc facere? Et merito, quia contritio nunquam est uera satis, quod si esset uera, nō est tamen certa, & si esset certa, non tamen esset satis. Fides autem & uerbum Christi sunt uerissima, certissima, sufficientissima. Ruit ergo hic error illorum qui dicunt, quod sacramenta nouae legis sic sunt efficacia gratiae signa, quod si

M. LVTHERII SER. DE POENITENTIA.

quis etiã non sit contritus, sed attritus, modo nõ ponat obicem actualis peccati uel propositi mali, gratiã consequatur.

Ego aut̃ dico tibi, quod si etiã contritus accesseris, & non credideris in absolutionem, sunt tibi sacramenta in mortem & damnationem. Fides em̃ necessaria est, quanto minus attritio, uel nõ positio obicis sufficit. Deniq; talis nullus est in mundo, qui nõ ponat obicem, nisi solus is, qui credit. Cum sola fides iustificet, & accedentem ad deum oporteat credere. Verissimũ est enim dictum illud cõmune, non sacramentum, sed fides sacramenti iustificat. Et beatus Augustinus, Abluit sacramentũ, non quia fit, sed quia creditur. Quod si sacramentũ non iustificat, sed fides sacramenti, quanto minus contritio, aut non positio obicis iustificat, sed fides &c. At hic tum quæstio resurget. Quomodo ergo differunt sacramenta ueteris & nouæ legis, si hæc æque non dant gratiã sicut illa? Hæc ad aliud pertinent tempus. Satis sit quod sacramenta nouæ legis sunt efficacia signa gratiæ, si credis, & non amplius. Hæc de secunda parte.

TERTIA est satisfactio, de qua quidem nihil legitur in scripturis. Dicunt tamen eam duobus modis fieri. Vno modo per impletionem operum, quæ sunt eleemosynæ, ieiunia, orationes. Alio modo per indulgentias. Sed de his habetis uulgarem sermonem nuper impressum, ideo ad præsens omitto, lege ibidem.

SERMONIS DE POENITENTIA A R. P.
MARTINO LVTHERIO VVITTENBERGAE HABITI, FINIS.

REVERENDI PATRIS AC S. THEOLOGIAE
Doctoris Martini Lutherij, de indulgentijs
sermo, Vvittenbergæ habitus, in latinam
linguam e Germanica uersus.